

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 72/04-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2004 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha prerokoval sťažnosť JUDr. Ľ. V. a J. V., obaja bytom B., zastúpených advokátkou JUDr. I. B., B., vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 825/00 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo JUDr. Ľ. V. a J. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 825/00 porušené nebolo.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2004 doručená sťažnosť JUDr. Ľ. V. a J. V. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 825/00.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 72/04–12 zo 17. marca 2004 prijal sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 29. apríla 2004 uvádza nasledovnú podrobnú chronológiu úkonov okresného súdu:

„ - 18. 12. 2000 – doručený návrh na súd na začatie konania o náhradu škody a vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2. 657. 096, 70 Sk s príslušenstvom, vrátane návrhu na vydanie predbežného opatrenia,

- 29. 01. 2001 – súd vyhovel návrhu na vydanie predbežného opatrenia a zakázal odporcovi AgroGemProdukt spol. s r. o. (ďalej iba odporca) nakladať s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. ..., katastrálne územie R. (pozemky v intraviláne – zastavaná plocha o rozlohe 32 421 m²).

- 30. 01. 2001:

- úprava sudcu na doručenie uznesenia súdu zo dňa 29. 01. 2001, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie, a to účastníkom konania,*
- výzva na zaplatenie súdneho poplatku za návrh,*
- výzva na špecifikáciu návrhu (bezdôvodné obohatenie, náhrada škody).*

- 26. 02. 2001 – zaplatený súdny poplatok.
- 08. 03. 2001 – doručená špecifikácia návrhu (čiastočná).
- 20. 02. 2001 – doručené predbežné opatrenie odporcovi, ktorý je právnickou osobou, náhradným spôsobom.
- 28. 03. 2001 – doručené predbežné opatrenie konateľovi odporcu – osobne.
- 17. 04. 2001 – odvolanie odporcu proti nariadenému predbežnému opatreniu.
- 22. 04. 2001 – vyznačenie vykonateľnosti na predbežné opatrenie dňom 28. 03.2001.
- 25. 04. 2001 – doručené na vyjadrenie právneho zástupcovi navrhovateľov (JUDr. E. V., J. V.) odvolanie odporcu proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia.
- 04. 05. 2001 – doručené vyjadrenie navrhovateľov.
- 11. 07. 2001 – vypracovaná predkladacia správa na Krajský súd v Bratislave.
- 28. 08. 2001 – spis doručený Krajskému súdu v Bratislave.
- 13. 11. 2001 – Krajský súd spis vrátil bez rozhodnutia, za účelom zisťovania, či sa odporca – právnická osoba – v čase doručovania uznesenia o nariadení predbežného opatrenia zdržiaval v mieste sídla.
- 03. 12. 2001 – úprava sudcu za účelom zisťovania údajov, ktoré nariadil Krajský súd adresovaná konateľovi odporcu.
- 29. 01. 2002 – opätovne doručované, nakoľko odporca na výzvu súdu nereagoval a túto si neprevzal.
- 07. 03. 2002 – doručená výzva odporcovi.
- 15. 03. 2002 – doručená správa od odporcu.
- 25. 04. 2002 – spis opätovne predložený Krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní voči predbežnému opatreniu.
- 14. 06. 2002 – spis vrátený z Krajského súdu.
- 24. 06. 2002 – doručované uznesenie Krajského súdu v Bratislave účastníkom konania, ktorým bolo odmietnuté odvolanie odporcov voči nariadenému predbežnému opatreniu.
- 24. 07. 2002 – dovolanie odporcov voči rozhodnutiu Krajského súdu.
- 27. 01. 2003 – súd uznesením rozhodol o námietke odporcu ohľadne miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Pezinok, tak, že túto zamietol.

- 10. 03. 2003 – súd vytýčil termín pojednávania na 02. 04. 2003.
- 02. 04. 2003 – termín pojednávania odročený na 07. 05. 2003 z dôvodu neúčasti odporcu.
- 07. 05. 2003 – pojednávanie – neúčasť odporcu, vypočutá navrhovateľka v 1) rade. Pojednávanie odročené na 04. 06. 2003.
- 28. 05. 2003 – doručený návrh navrhovateľov na vydanie ďalšieho predbežného opatrenia na zákaz nakladania s ďalšími nehnuteľnosťami odporcovi.
- 04. 06. 2003 – pojednávanie – neúčasť účastníkov konania. Odporca písomne požiadal o vypočutie dožiadaným súdom. Odročené na 25. 06. 2003.
- 25. 06. 2003 – termín pojednávania – neúčasť odporcu, vypočutý navrhovateľ v 2) rade. Odročené na neurčito s tým, že bude žiadané vypočuť odporcu dožiadaným súdom.
- 04. 09. 2003 – uznesenie súdu 5 C 825/00 zamietnutý druhý návrh na vydanie predbežného opatrenia z dôvodu, že eventuálny výkon rozhodnutia je zabezpečený predbežným opatrením zo dňa 29. 01. 2001.
- 08. 09. 2003 – uznesenie o zamietnutí predbežného opatrenia doručované účastníkom.
- 13. 10. 2003 – odvolanie navrhovateľov voči uzneseniu, ktorým bolo zamietnuté predbežné opatrenie.
- 27. 10. 2003 – vyhotovená kópia spisu.
- 03. 11. 2003:
 - originál spisu zaslaný Krajskému súdu v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní proti zamietnutiu predbežného opatrenia.
 - kópia spisu zaslaná Okresnému súdu v Rožňave za účelom vykonania výsluchu odporcu. (...)

Ako vyplýva z prehľadu procesných úkonov, od podania návrhu súd vo veci priebežne konal, keď rozhodol o predbežnom opatrení, odstraňoval vady návrhu. K vytýčeniu pojednávania došlo neskôr práve z dôvodov rozhodovania o opravnom prostriedku voči predbežnému opatreniu, keď prvostupňový súd realizoval úkony podľa pokynov Krajského súdu v Bratislave.

V danom prípade malo vplyv na dĺžku konania predovšetkým zložitosť veci, keď sa jedná o spor o vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu škody, ktorá vznikla pri realizácii stavby rodinného domu, keď navrhovateľ v priebehu výstavby odstúpil od zmluvy o dielo a dom dostavovala podľa novej projektovej dokumentácie tretia osoba. K zložitosti veci prispievajú i návrhy na vydanie predbežných opatrení, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva. Vplyv na dĺžku konania má i postup účastníkov, keď odporca sa ospravedlnil na všetkých štyroch vytýčených pojednávaniach.“

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 825/00 ústavný súd zistil obdobné procesné úkony, ako konštatoval vo svojom vyjadrení predseda okresného súdu.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu ďalej zistil, že Krajský súd v Bratislave 30. apríla 2004 rozhodol o odvolaní sťažovateľov tak, že rozhodnutie okresného súdu, ktorým bolo vydané predbežné opatrenie, potvrdil a 7. júla 2004 spis vrátil okresnému súdu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 825/00 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovatelia sa podanou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 15/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať

také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoľeným spôsobom.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 5 C 825/00 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3).

Pri vyhodnotení doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. 5 C 825/00 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, predmetom konania na okresnom súde je nárok s'ťažovateľov na náhradu škody a o vydanie bezdôvodného obohatenia. Takéto konanie nie je právne zložit'é. Právna úprava je daná predovšetkým Občianskym zákonníkom, metodika postupu všeobecných súdov v takýchto veciach je jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou. Podľa názoru ústavného súdu možno však čiastočne súhlasiť s vyjadrením okresného súdu, že ide o skutkovo zložitú vec, vzhľadom na posúdenie a zistenie skutkového stavu potrebného na konečné rozhodnutie o merite veci po odstúpení s'ťažovateľov ako účastníkov súdneho konania od zmluvy o dielo uzavretej s obchodnou spoločnosťou počas výstavby rodinného domu.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred označeným porušovateľom práva došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

V danom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby súd mohol o uplatnenej ochrane rozhodnúť v súlade so zákonom.

Konanie sťažovateľov nebolo v súlade s ich právami a povinnosťami ako účastníkov konania, pretože nimi podaný žalobný návrh na začatie konania bol nejasný, neboli k nemu pripojené prílohy a dôkazné prostriedky. Okresný súd preto 30. januára 2001 vyzval sťažovateľov na odstránenie nedostatkov žaloby. Opätovne na špecifikáciu škôd súvisiacich „s odstraňovaním nedostatkov v pivnici a na stavebných konštrukciách“ ich okresný súd vyzval aj 7. mája 2003. Taktiež treba poukázať na to, že pri podaní žaloby nezaplatili súdny poplatok, čím si nespĺnili poplatkovú povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ktorá im vznikla v zmysle citovaného ustanovenia podaním žaloby a súdny poplatok zaplatili až na základe výzvy okresného súdu 26. februára 2001. Sťažovatelia sa 3. júna 2003 nezúčastnili pojednávania, v dôsledku čoho muselo byť pojednávanie odročené.

Vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry (napr. IV. ÚS 22/03) ústavný súd pripomína, že v sporovom konaní, akým je aj posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takého konania vo výraznej miere účastník (§ 6, § 120 ods. 1 a iné OSP). Tieto skutočnosti ústavný súd vyhodnotil tak, že aj samotní sťažovatelia sa podieľali na predĺžení tohto konania pred okresným súdom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 825/00. Pri skúmaní toho, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľov ústavný súd zistil, že okresný súd v danej veci konal plynulo, jednotlivé úkony vo veci vykonával priebežne. Vo veci od 2. apríla 2003 do 25. júna 2003 nariadil štyrikrát pojednávania, ktoré pre neúčast' odporcu odročil a až na štvrtom pojednávaní rozhodol o jeho vypočutí dožiadaným súdom. Počas konania rozhodol i o dvoch návrhoch na vydanie predbežného opatrenia. Ojedinelý prieťah bol zistený od 24. júla 2002, keď mu bolo doručené dovolanie odporcu podané proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave, do 27. januára 2003, keď rozhodol o námietke odporcu o miestnej nepríslušnosti okresného súdu (v trvaní viac ako 6 mesiacov). V tomto období

nevykonával žiadny úkon. Ojedinelá nečinnosť okresného súdu v tomto období však nedosahuje takú intenzitu, ktorá by zdôvodňovala záver o existencii zbytočných prietáhov v konaní, teda o porušení základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri tomto rozhodnutí vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry (I. ÚS 35/01, IV. ÚS 135/03, IV. ÚS 203/03, IV. ÚS 48/04 a IV. ÚS 58/04), podľa ktorej ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd teda zistil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 825/00 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože ako vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu úkonov, tieto boli vykonávané priebežne a boli účelné. Konanie okresného súdu smerovalo a smeruje k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov v ich veci a sťažovatelia sa nemalou mierou podieľali na jeho predĺžení, ako to bolo konštatované ústavným súdom pri vyhodnotení konania podľa kritéria „správanie sťažovateľov“.

Sťažovatelia okrem vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov žiadali ústavný súd, aby vo svojom rozhodnutí prikázal okresnému súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 825/00 konať bez zbytočných prietáhov, a aby im priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk a úhradu trov konania.

Výrok o prikázaní okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sú viazané na porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľov. Ústavný súd nezistil porušenie označeného základného práva sťažovateľov, a preto neprikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov a nepriznal sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie.

O úhrade trov konania ústavný súd rozhodol v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že ich úhradu neúspešným sťažovateľom nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2004